

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород – доктор юридичних наук, доцент;
А. Р. Голоха – студентка третього курсу за спеціальністю 293 «Міжнародне право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухonos – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 7 від 21 червня 2024 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м Суми, 23–24 травня 2024 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород, А. Р. Голоха. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2024

© Куліш А. М., Миргород В. В., Голоха А. Р. та ін., 2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
СЕКЦІЯ 1	7
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	7
ПРИЧИНИ ТА ПОШИРЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЛЯ ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ	7
ДО БІОГРАФІЇ УРЯДОВЦЯ І ПОЕТА МАКСИМА ГАВРИЛЮКА-ВДОВИЧЕНКА	10
РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ (ПЕРШ. ПОЛ. 1960-х рр.)	13
НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ 1932 РОКУ	16
ДО БІОГРАФІЇ МИКОЛИ БУТОВИЧА – УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНИКА- ГРАФІКА В ЕМІГРАЦІЇ	19
ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» ЯК СИСТЕМНОЇ КАТЕГОРІЇ	21
США ТА ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ, 1917–1918 РР.	25
СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ЗА КОДЕКСАМИ ЗАКОНІВ ДАВНЬОЇ МЕСОПОТАМІЇ	30
СЕКЦІЯ 2	36
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	36
МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ В УКРАЇНІ:	36
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	40
СЕКЦІЯ 3	45
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	45
РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У ПІДТРИМЦІ ЗАГАЛЬНОГО МИРУ ТА БЕЗПЕКИ	45
СПЕЦИФІКА СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	48
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	52
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ВСТАНОВЛЕНІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ВИННИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	57
УКРАЇНА–НАТО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	62
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН	65
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ	70
ЗАКОНОДАВЧЕ СТИМУЛЮВАННЯ ВИРОБНИКІВ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	76

РОЛЬ ООН В СИСТЕМІ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	82
АКАДЕМІЧНА СВОБОДА В ЄВРОПІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	85
СЕКЦІЯ 4	89
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО	89
СЕКЦІЯ 5	89
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	89
ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ.....	89
СЕКЦІЯ 6	93
СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО.....	93
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО	93
СЕКЦІЯ 7	97
ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	97
СЕКЦІЯ 8	97
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	97
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	97
ЗМІНИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПРАЦВЕЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА.	104
СЕКЦІЯ 9	109
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ	109
ІР-СУД В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ..	109
ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	113
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РАД З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЯХ	117
ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ : АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	120
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	122
ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НЕСПРОМОЖНОСТІ СУДДІ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я.	126
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУДОВОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ: ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАННЯ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	129
ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	131

МЕХАНІЗМ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ.....	136
ЩОДО ОСНОВНИХ ЮРИДИЧНИХ КАТЕГОРІЙ СУТНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	139
ЩОДО ОСНОВ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СУДОВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЦЕСУ	141
ЕТИКА СПІЛКУВАННЯ МЕДІАТОРІВ	144
МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ.....	147
МОБІНГ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	150
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ	154
ОСНОВНІ ПРАВА ДЕТЕКТИВІВ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	157
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	161
НАЦІОНАЛЬНА, ДЕРЖАВНА ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА:	163
СЕКЦІЯ 10	167
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	167
ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО.....	167
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	172
ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ ПІД ЧАС МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ.....	174
ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ КАТУВАННЯ, ВЧИНЕНОГО.....	176
БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	180
ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ З ПРАВА НОРМАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184
АРГУМЕНТ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПРОАКТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЯК СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	187
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	192
НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ,	

ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА ЙОГО ВІДМЕЖУВАННЯ ВІД ІНШИХ СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	196
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	200
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	207
СЕКЦІЯ 11	212
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	212
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД	212
СПЕЦИФІКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	214
АНАЛІЗ СОЦМЕРЕЖ ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД РОЗСЛІДУВАННІ ТА ДОКАЗОВУВАННЯ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	220
СЕКЦІЯ 12	223
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	223
КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	223
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ У ЛАТВІЇ ТА УКРАЇНІ	226
ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ	231
ПАТЕНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ БІОТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ	235
ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА	239
ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЩОДО ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	242
ENHANCING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION FOR RESEARCHERS AND RESEARCH INSTITUTIONS IN UKRAINE	245

**НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ,
ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ,
ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ
УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ
ФОРМУВАНЬ, ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО
СТАНУ ТА ЙОГО ВІДМЕЖУВАННЯ ВІД ІНШИХ СУМІЖНИХ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Лелека С. С.

Студент II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Бондаренко О. С.

д.ю.н., доцент, завідувач кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Внаслідок розпочатого повномасштабного вторгнення Російської Федерації, порушено спокій всього українського населення. Нинішній збройний конфлікт істотно відрізняється від попередніх, оскільки він характеризується інформаційною складовою, що призводить до значного ризику витоку та несанкціонованого поширення інформації, яка має військове значення

Унаслідок згаданих подій, парламент прийняв значну кількість законів та положень, спрямованих на усунення конкретних недоліків у кримінальному законодавстві. Так, 24 березня 2022 року було прийнято Закон України № 2160-ІХ, який офіційно вніс зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України. Особлива увага була приділена створенню нової статті 114-2 Кримінального кодексу України, що стосується відповідальності за несанкціоноване поширення військово значущої інформації. Однак 1 квітня 2022 року було ухвалено Закон №2178-ІХ з метою відокремлення цієї статті від кримінального злочину державної зради, згідно зі статтею 111 Кримінального кодексу України [2, с. 57].

Необхідність впровадження даного положення статті була зумовлена доступністю та відносною легкістю в поширенні інформації, яке є безумовною перевагою в мирний час, однак неабиякою загрозою під час дії воєнного стану. Річ у тім, що цивільне населення, на початку повномасштабного вторгнення через низький рівень проінформованості та недостатнє усвідомлення суспільної небезпечності наслідків своїх діянь, почало

розповсюджувати військово значущу інформацію. Мова йде про фото й відео вибухів, роботу протиповітряної оборони України та інше.

Саме тому, важливо проаналізувати склад кримінального правопорушення несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Склад кримінального правопорушення, у загальному його розумінні, – це сукупне поняття його чотирьох елементів, котрі разом формують взаємозалежну систему, а також мають чітко закріплену послідовність. Елементами складу кримінального правопорушення є: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Розглянемо кожний з них.

Під предметом кримінального правопорушення варто розуміти те, на що посягається кримінальне правопорушення, на котрий націлене заподіяння шкоди, і в результаті останнє охороняється законом. Безпосереднім об'єктом будуть суспільні відносини в осередку гарантування національної та державної безпеки, оскільки це конкретні суспільні відносини, які охороняються ст. 114-2 КК України. Стосовно додаткового об'єкту, тобто такого, котрий порушено сукупно з обов'язковим, але не є визначальним для класифікації, то в положенні даної статі це суспільні відносини, що виникли під час несанкціонованого поширення військово значущої інформації в умовах воєнного або надзвичайного стану [4, с. 283-284].

Об'єктивна сторона виражена зовнішньою характеристикою складу кримінального правопорушення, вона полягає в суспільно небезпечних діяннях, котрі зі свого боку заподіюють чи спричиняють високу ймовірність завдання шкоди об'єкту. Крім того, до об'єктивної сторони відносять обстановку й умови вчинення такої шкоди.

Проводячи конкретизацію цього елемента складу кримінального правопорушення, згідно з положенням розглядуваної статті, об'єктивною стороною є несанкціоноване поширення інформації щодо зброї, озброєння та бойових припасів, Збройних Сил України чи інших утворених згідно з законами України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану [3]. У зв'язку зі складністю надання детального й вичерпного переліку, наприклад, зброї чи озброєння, наводиться узагальнене їх окреслення.

Також маємо на меті звернути увагу на те, що обов'язковою ознакою цього кримінального правопорушення визнано час вчинення, тобто наявність воєнного або надзвичайного стану, оскільки лише за наявності такого особливого правового режиму – передбачено обумовлене покарання [4, с. 284].

Після вивчення положення кожної частини ст. 114-2 КК України, зазначимо: згідно з ч. 1 та ч. 2 цієї статті [3], дане кримінальне правопорушення вважаються закінченими з

моменту вчинення такого протиправного діяння. Тобто це кримінальне правопорушення з формальним складом [4, с. 284]. Відповідно до ч. 3 ст. 114-2 КК України [3], за особливостями конструювання є кримінальне правопорушення з матеріальним складом, адже кримінальна відповідальність безпосередньо за цією частиною настає лише через дії, що спричинили тяжкі наслідки, за відсутності ознак державної зради або шпигунства [3].

Згідно з ч. 1 ст. 18 КК України [3], суб'єктом кримінального правопорушення є фізична осудна особа, яка вчинила кримінальне правопорушення у віці, з якого відповідно до цього Кодексу може наставати кримінальна відповідальність [3]. Даний суб'єкт загальний, бо в положенні ст. 114-2 КК України, відсутні будь-які зазначення, що це лише певна особа чи коло осіб. Отже, суб'єкт є загальним: фізичною осудною особою, яка вчинила кримінальне правопорушення після досягнення нею 16 років.

Суб'єктивною стороною охоплюється внутрішній осередок кримінального правопорушення, котра відображає психічні процеси, котрі могли б обґрунтувати свідомість і волю людини під час скоєння того чи іншого кримінального правопорушення. Безумовно, що як вольові, так й інтелектуальні елементи, котрі необхідні для належного аналізу діянь індивіда в часовому проміжку, під час якого було скоєно кримінальне правопорушення, окреслюються поняттям вини. Відповідно до ст. 23 КК України [3], виною є психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої цим Кодексом, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності [3].

Оскільки осудна людина, що досягла відповідного віку, здатна контролювати власні дії, то несанкціоноване поширення інформації може бути лише у формі умислу. Згідно з ч. 2 ст. 24 КК України [3], прямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння, передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання [3]. У результаті, суб'єктивна сторона, безумовно, охоплюється виною прямого умислу.

Як вже згадувалось раніше, було внесено зміни 01.04.2022 р., задля відмежування ч. 3 ст. 114-2 КК України від положення статті стосовно державної зради, тобто ст. 111 КК України.

Науковець Ю. А. Пономаренко зазначав, що відмежування кримінального правопорушення, передбаченого положенням ч. 3 ст. 114-2 КК України від державної зради, яка проявлялась шпигунством (ст. 111 КК України) та шпигунства, котре виступає в якості самостійного злочину, тобто передбачений ст. 114 КК України, на чому було наголошено законодавцем у доповненні, внесеному до даної статті. Прийнято вважати, що відмежування положення статті, яке ми вивчаємо, від державної зради в формі шпигунства (ст. 111 КК України) та шпигунства як самостійного складу кримінального правопорушення (ст. 114 КК

України) потрібно відправляти в залежності з тим, чи: по-перше, становила поширена інформація державну таємницю; по-друге, чи було таке поширення усвідомлено особою, яка здійснила дане діяння [5, с. 23].

У тому випадку, якщо інформацію, котру було поширено, не можна кваліфікувати як державну таємницю, то дана передача особою, що є громадянином України іноземній державі або представникам останньої, може становити державну зраду через надання допомоги в проведенні підіривних діянь різних осередків проти України лише за умови, коли надання обумовленої інформації мало умисел особи, яка це вчинила, та, окрім цього, остання мала за мету завдати шкоди суверенітетові, незалежності, територіальній цілісності, недоторканності та безпеці як державній, так й економічній, інформаційній сферам, а також обороноздатності України. Проте, якщо ця ситуація не встановила умислу, чи не визначена названа мета дій суб'єкта, то кваліфікувати дане кримінальне правопорушення як державну зраду – неможливо та цей індивід буде нести відповідальність за ч. 3 ст. 114-2 КК України [5, с. 24].

Також на думку О. Гороха та М. Єсіпович, ст. 114-2 КК України відрізняється від ст. 328 КК України, тобто від розголошення державної таємниці. Їх можна розрізнити за предметом та суб'єктом кримінального правопорушення [6]. Вважаємо, що неможливо розмежовувати суміжні покарання без докладного вивчення кожного з елементів.

Статтею 114-2 КК України закріплено, що предмет кримінального правопорушення становить винятково військово значуща інформація. Як вже було зазначено раніше, суб'єкт є загальним, тому кримінальне правопорушення може вчинити будь-яка особа [6].

Проаналізувавши положення статті 328 КК України, котра стосується розголошення державної таємниці, безумовним є той факт, що вона має унікальні ознаки. Предметом цього кримінального правопорушення будуть відомості, які й утворюють у сукупності поняття державної таємниці [6]. Щодо суб'єкту, то він спеціальний, саме тому його може вчинити лише особа, котра володіє державною таємницею, оскільки не кожному громадянину може бути надана така інформація.

Неможливо упустити проблему розрізнення поширення військово значущої інформації, що передбачено ст. 114-2 КК України від пособництва державі-агресору, закріплену статтею 111-2 КК України. Їх відмінність полягає у характері дій. Якщо більш конкретизувати дане твердження, то притягнення до покарання у першому випадку настає у результаті поширення специфічної інформації, а в останньому – коли суб'єкт вчиняє реалізацію або підтримує рішення держави-агресора, передає чи підготовляє їй матеріальні ресурси [6].

Отже, кожен з елементів складу кримінального правопорушення є важливим для притягнення винного до відповідальності, оскільки відсутність принаймні одного з елементів

– виключає наявність такого складу. Поява статті 114-2 КК України полегшила виконання своїх службових обов'язків органами прокуратури та СБУ, бо гарантує відповідність припису статті з фактичним вчинених протиправних діянь, а тому притягнення винних до відповідальності на законних підставах. Безумовно, що за допомогою проаналізованих нами аспектів, можна чітко провести межу між суміжними кримінальними правопорушеннями та детально вивчити відмінності між частинами даної статті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення протидії несанкціонованому поширенню інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчиненому в умовах воєнного або надзвичайного стану : Закон України від 24.03.2022 р. № 2160-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2160-20#Text> (дата звернення: 14.05.2024).

2. Тимофєєва Л. Ю. Пропорційність обмежень поширення інформації в умовах воєнного режиму. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2023. № 1(19). С. 53-69.

3. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 14.05.2024).

4. Бондар В. Ю. Кримінальне правопорушення, передбачене ст. 114-2 Кримінального кодексу України. *Проблеми кваліфікації та розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану* : матеріали наук.-теорет. конф. (Київ, 26 трав. 2022 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 281-286.

5. Пономаренко Ю. А. Основні виклики, що постали перед кримінальним правом України з початком широкомасштабної фази війни, та відповіді законодавця на них. *Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні* : матеріали міжнар. наук.-конф., 5 трав. 2022 р. Харків : Право, 2022. С. 18-35.

6. Горох О., Єсипович М. ПАМ'ЯТКА: Відповідальність громадян за поширення військово значущої інформації під час війни (стаття 114-2 КК України). *Право в умовах війни* : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/1wEJl87V> (дата звернення: 15.05.2024).